

Hidden Women in the Bible by Cantor Arik Wollheim

Lot's wife and daughters

1. בראשית פרק י"ט

א ויבאו שני המלאכים סדמה, בערב, ולוט, ישב בשער-סדם; וירא-לוט ויקם לקראתם, וישתחו אפים ארצה. **ב** ויאמר הנה נא-אדוני, סורו נא אל-בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם, והשכמתם, והלכתם לדרככם; ויאמרו לא, פי ברחוב גליו. **ג** ויפצרו-בם מאד--ויסרו אליו, ויבאו אל-ביתו; ויעש להם משתה, ומצות אפה ויאכלו. **ד** טרם, ישכבו, ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על-הבית, מנער ועד-זקן: כל-העם, מקצה. **ה** ויקראו אל-לוט ויאמרו לו, אייה האנשים אשר-באו אליך הלילה; הוציאם אלינו, ונדעה אתם. ויוציא אלהם לוט, הפתחה, והדלת, סגר אתריו. **ז** ויאמר: אל-נא אחי, תרעו. **ח** הנה-נא לי שתי בנות, אשר לא-ידעו איש--אוציאה-נא אתהן אליכם, ועשו להן פטוב בעיניכם; רק לאנשים האל, אל-תעשו דבר, פי-על-פן באו, בצל קרתי. **ט** ויאמרו גש-הקאה, ויאמרו האחד בא-לגור וישפט שפוט--עתה, נרע לה מהם; ויפצרו באיש בלוט מאד, ויגשו לשבר הדלת. **י** וישלחו האנשים את-נדם, ויביאו את-לוט אליהם הביתה; ואת-הדלת, סגרו. **יא** ואת-האנשים אשר-פתח הבית, הכו בסגורים, מקטן, ועד-גדול; וילאו, למצא הפתח. **יב** ויאמרו האנשים אל-לוט, עד מי-לה פה--חתן ובנייה ובנותיה, וכל אשר-לה בעיר: הוצא, מן-המקום. **יג** פי-משחתים אנחנו, את-המקום הזה: פי-גדלה צעקתם את-פני יהוה, וישלחנו יהוה לשתתה. **יד** ויצא לוט וידבר אל-חתניו לקחי בנתיו, ויאמר קומו צאו מן-המקום הזה, פי-משחתית יהוה, את-העיר; ויהי כמצחק, בעיני חתניו. **טו** וכמו השחר עלה, ויאיצו המלאכים בלוט לאמר: קום קח את-אשתך ואת-שתי בנותיה, הנמצאות--פן-תספה, בעון העיר. **טז** ויתמהמה--ויחזיקו האנשים בידו ויבדו-אשתו ויבידו שתי בנתיו, בתמלת יהוה עליו; ויצאהו וינחהו, מחוץ לעיר. **יז** ויהי כהוציאם אתם החוצה, ויאמר המלט על-נפשך--אל-תביטי את-ראיך, ואל-תעמד בכל-הכפר: הרהר המלט, פן-תספה. **יח** ויאמר לוט, אלהם: אל-נא, אדני. **יט** והנה-נא מצא עבדך חן, בעיניך, ותגדל חסדך אשר עשית עמדי, להחיות את-נפשי; ואנכי, לא אוכל להמלט ההרה--פן-תדבקני הרעה, ומתי. **כ** הנה-נא העיר הזאת קרבה, לנוס שמה--והוא מצער; אמלטה נא שמה, הלא מצער הוא--ותחי נפשי. **כא** ויאמר אליו--הנה נשאתי פניך, גם לדבר הזה: לבלתי הפכי את-העיר, אשר דברת. **כב** מהר, המלט שמה, פי לא אוכל לעשות דבר, עד-באף שמה; על-פן קרא שם-העיר, צוער. **כג** השמש, יצא על-הארץ; ולוט, בא צערה. **כד** ויהוה, המטיר על-סדם ועל-עמקרה--גפרית ואש: מאת יהוה, מן-השמים. **כה** ויהפך את-הערים האל, ואת כל-הכפר, ואת כל-ישרי הערים, וצמח האדמה. **כו** ותבט אשתו, מאחרי; ותהי, נציב מלח. **כז** וישכם אברהם, בבקר: אל-המקום--אשר-עמד שם, את-פני יהוה. **כח** וישקף, על-פני סדם ועמקרה, ועל-כל-פני, ארץ הכפר; וירא, והנה עלה קיטר הארץ, קיטר, הכבשן. **כט** ויהי, בשחת אלהים את-ערי הכפר, ויזכר אלהים, את-אברהם; וישלח את-לוט, מתוך ההפכה, בהפך את-הערים, אשר-ישב בהן לוט. **ל** ויעל לוט מצוער וישב בהר, ושתי בנתיו עמו, פי ירא, לשבת בצוער; וישב, במערה--הוא, ושתי בנתיו. **לא** ותאמר הבכירה אל-הצעירה, אבינו זקן; ואיש אין בארץ לבוא עלינו, כדרך כל-הארץ. **לב** לכה נשקה את-אבינו יין, ונשכבה עמו; ונחיה מאבינו, נרע. **לג** ותשקין את-אביהן יין, בלילה הוא; ותבא הבכירה ותשכב את-אביה, ולא-ידע בשכבה ויבוקמה. **לד** ויהי, ממחרת, ותאמר הבכירה אל-הצעירה, הן-שכבתי אמש את-אבי; נשקנו יין גם-הלילה, ובאי שכבי עמו, ונחיה מאבינו, נרע. **לה** ותשקין גם בלילה ההוא, את-אביהן--יין; ותקם הצעירה ותשכב עמו, ולא-ידע בשכבה ויבוקמה. **לו** ותהרין שתי בנות-לוט, מאביהן. **לז** ותלד הבכירה בן, ותקרא שמו מואב: הוא אבי-מואב, עד-היום. **לח** והצעירה גם-היא ילדה בן, ותקרא שמו בן-עמי: הוא אבי-בני-עמון, עד-היום.

1 And the two angels came to Sodom at even; and Lot sat in the gate of Sodom; and Lot saw them, and rose up to meet them; and he fell down on his face to the earth; **2** and he said: 'Behold now, my lords, turn aside, I pray you, into your servant's house, and tarry all night, and wash your feet, and ye shall rise up early, and go on your way.' And they said: 'Nay; but we will abide in the broad place all night.' **3** And he urged them greatly; and they turned in unto him, and entered into his house; and he made them a feast, and did bake unleavened bread, and they did eat. **4** But before they lay down, the men of the city, even the men of Sodom, compassed the house round, both young and old, all the people from every quarter. **5** And they called unto Lot, and said unto him: 'Where

are the men that came in to thee this night? bring them out unto us, that we may know them.' **6** And Lot went out unto them to the door, and shut the door after him. **7** And he said: 'I pray you, my brethren, do not so wickedly. **8** Behold now, I have two daughters that have not known man; let me, I pray you, bring them out unto you, and do ye to them as is good in your eyes; only unto these men do nothing; forasmuch as they are come under the shadow of my roof.' **9** And they said: 'Stand back.' And they said: 'This one fellow came in to sojourn, and he will needs play the judge; now will we deal worse with thee, than with them.' And they pressed sore upon the man, even Lot, and drew near to break the door. **10** But the men put forth their hand, and brought Lot into the house to them, and the door they shut. **11** And they smote the men that were at the door of the house with blindness, both small and great; so that they wearied themselves to find the door. **12** And the men said unto Lot: 'Hast thou here any besides? son-in-law, and thy sons, and thy daughters, and whomsoever thou hast in the city; bring them out of the place; **13** for we will destroy this place, because the cry of them is waxed great before the LORD; and the LORD hath sent us to destroy it.' **14** And Lot went out, and spoke unto his sons-in-law, who married his daughters, and said: 'Up, get you out of this place; for the LORD will destroy the city.' But he seemed unto his sons-in-law as one that jested. **15** And when the morning arose, then the angels hastened Lot, saying: 'Arise, take thy wife, and thy two daughters that are here; lest thou be swept away in the iniquity of the city.' **16** But he lingered; and the men laid hold upon his hand, and upon the hand of his wife, and upon the hand of his two daughters; the LORD being merciful unto him. And they brought him forth, and set him without the city. **17** And it came to pass, when they had brought them forth abroad, that he said: 'Escape for thy life; look not behind thee, neither stay thou in all the Plain; escape to the mountain, lest thou be swept away.' **18** And Lot said unto them: 'Oh, not so, my lord; **19** behold now, thy servant hath found grace in thy sight, and thou hast magnified thy mercy, which thou hast shown unto me in saving my life; and I cannot escape to the mountain, lest the evil overtake me, and I die. **20** Behold now, this city is near to flee unto, and it is a little one; oh, let me escape thither--is it not a little one?--and my soul shall live.' **21** And he said unto him: 'See, I have accepted thee concerning this thing also, that I will not overthrow the city of which thou hast spoken. **22** Hasten thou, escape thither; for I cannot do any thing till thou be come thither.'-- Therefore the name of the city was called Zoar.-- **23** The sun was risen upon the earth when Lot came unto Zoar. **24** Then the LORD caused to rain upon Sodom and upon Gomorrah brimstone and fire from the LORD out of heaven; **25** and He overthrow those cities, and all the Plain, and all the inhabitants of the cities, and that which grew upon the ground. **26** But his wife looked back from behind him, and she became a pillar of salt. **27** And Abraham got up early in the morning to the place where he had stood before the LORD. **28** And he looked out toward Sodom and Gomorrah, and toward all the land of the Plain, and beheld, and, lo, the smoke of the land went up as the smoke of a furnace. **29** And it came to pass, when God destroyed the cities of the Plain, that God remembered Abraham, and sent Lot out of the midst of the overthrow, when He overthrew the cities in which Lot dwelt. **30** And Lot went up out of Zoar, and dwelt in the mountain, and his two daughters with him; for he feared to dwell in Zoar; and he dwelt in a cave, he and his two daughters. **31** And the first-born said unto the younger: 'Our father is old, and there is not a man in the earth to come in unto us after the manner of all the earth. **32** Come, let us make our father drink wine, and we will lie with him, that we may preserve seed of our father.' **33** And they made their father drink wine that night. And the first-born went in, and lay with her father; and he knew not when she lay down, nor when she arose. **34** And it came to pass on the morrow, that the first-born said unto the younger: 'Behold, I lay yesternight with my father. Let us make him drink wine this night also; and go thou in, and lie with him, that we may preserve seed of our father.' **35** And they made their father drink wine that night also. And the younger arose, and lay with him; and he knew not when she lay down, nor when she arose. **36** Thus were both the daughters of Lot with child by their father. **37** And the first-born bore a son, and called his name Moab--the same is the father of

the Moabites unto this day. 38 And the younger, she also bore a son, and called his name Ben-ammi--the same is the father of the children of Ammon unto this day.

2. בראשית יח

" ב וישא עיניו, וירא, והנה שלשה אנשים, נצבים עליו; ... טז ויקמו משם האנשים, וישקפו על-פני סדם; ואברהם--הלך עמם, לשלחם. יז והנה, אמר: המכסה אני מאברהם, אשר אני עשה. יח ואברהם--היו יהיה לגוי גדול, ועצום; ונברכו-בו--כל, גויי הארץ. יט כי ידעתי, למען אשר יצוה את-בניו ואת-ביתו אחריו, ושמרו דרך יהוה, לעשות צדקה ומשפט--למען, הביא יהוה על-אברהם, את אשר-דבר, עליו. כ ויאמר יהוה, ועקת סדם ועמרה פי-רבה; וחטאתם--פי כבדה, מאד. כא אך-דה נא ואראה, הכצעקתה הבאה אלי עשו פלה; ואם-לא, אדעה. כב ויפנו משם האנשים, וילכו סדמה; ואברהם--עודנו עמד, לפני יהוה

3. בראשית יג

" וגם-ללוט--ההלך, את-אברם: הנה צאן-ובקר, ואהלים... ויבחר-לו לוט, את כל-כפר הירדן, ויסע לוט, מקדם; ויפרדו, איש מעל אחיו... ולוט, ישב בערי הכפר, ויאהל, עד-סדם. ... ואנשי סדם, רעים וחטאים, ליהוה, מאד."

4. תרגום יונתן בראשית יט כו

" ואיסתפלת אינתתיה מבתר מלאכא למנדוע מה הוי בסוף ביתיה דאיבה דהיא הוות מבנתהון דסדומאי ומטול דחטת במלחא בפירסומי ענא הא היא עבידא עמוד דמלח:"

5. רש"י איוב כ, כו

" אפי' לוט הנמלט מהם באה רעה לאהלו זו אשתו שהיתה נציב מלח כן מצאתי במדרש רבי תנחומא: "

6. רש"י בראשית יג י

" דורשה לגנאי, על שהיו שטופי זימה בחר לו לוט בשכונתם (במסכת הוריות י ב) "

7. פרקי דר' אליעזר כה

"מלשון עדה המצבה, כי נציב מלח נשרא לדורות "

8. רמב"ן בראשית יט יז

" ובפרקי דר' אליעזר (כה) ... עירית אשתו של לוט..."

9. דרך ארץ פרקי בן עזאי ב, ה"ב

" כיוון שנכנסו (המלאכים לסדום) התחילה אשתו מריבה בו. אמרה לו: אי לך לוט, עכשיו ישמעו אנשי סדום בדבר וידוננו להריגה. מה עשה לוט? עמד וחילק את הבית לשני חלקים, חלק לעצמו וחלק לבני ביתו (מידת סדום שלי שלי ושלך שלך) והכניס אורחים לחלק שלו... אמרה (אשת לוט) אילו רואין אותם רוחצין פניהם ידיהם ורגליהם נמצאו הורגין אותו ואת אשתו ואת בנותיו..."

10. עירובין ס"ה עמ א

" אמר רבי חנינא ל"ש אלא שלא הגיע לשכרותו של לוט אבל הגיע לשכרותו של לוט פטור מכולם:"

11. בראשית רבה נא

" ר' יצחק אמר: שחטאה במלח באותו הלילה שבאו המלאכים אל לוט. מה היא עושה? הולכת אל כל שכנותיה ואומרת להן: תנו לי מלח, שיש לנו אורחים, והיא מכוונת שיכירו בהן אנשי העיר, על כן: ותהי נציב מלח:"

12. מדרש אגדה (בובר וין) תרנ"ג-ד בראשית יט לב

"הלכה היא אל שכניה לשאול מלח, ואמרה להם: אין אנו צריכים מלח, אלא שבאו אלינו אורחים. ולכך ידעו אנשי סדום שבאו אנשים לביתם..."

13. ראב"ע בראשית יט יד
" ב' בנות אחרות היו לו ומתו בסדום "
14. אברבנאל בראשית יט ה-ו
"(בנות לוט הנשואות) מתו בסדום ונספו בעוון העיר...כי יהיו נשואות לזרים, והאשה תלך אחרי בעלה בדעותיה ובמדותיה, ולכן בנות לוט הנשואים מתו בסדום..."
15. פרושי ראבע מהד' א' וייזר ח' א ירושלים תשלו עמ סז
"היתה לו (לוט) אשה אחרת ומתה בתחילה"
16. ר"י אבוהב, פירוש על הרמב"ן, קושטא רפה (ירושלים תשלג עמ ו)
" הוקשה לו לר' אברהם שהרי היו לו בנות אחרות נשואות, ואם כן איך אמר 'הבכירה'? לכן פירש שהיא מאשה אחרת"
17. רמב"ן בראשית יט יב
"ויתכן שהיו לו בנים גדולים נשואי נשים, ודיבר עם חתניו תחילה, כי היה סבור שבניו ישמעו לו, וכאשר צחקו עליו חתניו וארכו הדברים ביניהם, השחר עלה, והמלאכים לא הניחוהו לקחת רק הנמצאים אתו בבית..."
18. בראשית רבה מט יג
" דבר אחר: למה עשרה? שהיה סבור שיש שם עשרה: לוט ואשתו, וד' בנותיו, וד' חתניו. "
19. בראשית רבה נט
" וידבר אל חתניו וגו' ארבע בנות היו לו שתיים ארוסות ושתיים נשואות. לקוחי בנותיו אין כתיב כאן, אלא לוקחי בנותיו.
20. זהר חדש מה' מרגליות ירושלים תשיא ח"א יג
"הכריזו בסדום כל מי שהוא מהזיק בפת לחם עני ואביון ישרף באש. פליטת, בתו של לוט, היתה נשואה לאחד מגדולי העיר, וראתה עני אחד מדקדק ברחוב העיר, ועגמה נפשה עליו...מה עשתה? בכל יום היתה יוצאה לשאוב, היתה נותנת בכד שלה מכל מזון ביתה, ומאכלת לאותו עני. אמרו אנשי סדום: העני הזה מאין הוא חי? וכשידעו בדבר הוציאו אותה להישרף. אמרה: רבון כל העולמים, עשה משפטי ודיני מאנשי סדום! ועלתה צעקתה לפני כסא הכבוד. באותה שעה אמר הקב"ה: 'אֶרְדָּה-נָא וְאֶרְאֶה, הֲכַצְעַקְתָּהּ הַבָּאָה אֵלַי עֲשׂוּ פְלֵה' אם כצעקת הנערה הזאת עשו אנשי סדום – אהפוך יסודותיה למעלה ופניה למטה...ויש אומרים, שכאשר נודע שהיא מאכילה את העני לחם, משחוק בדבש ונתנוה על ראש החומה, עד שאכלוה הצרעות..."
21. מדרש אגדה (בובר) בראשית יח
"פעם אחת היה שם עני ומת ברעב, והיתה בת לוט ושמה כלה, והיתה הולכת לשאוב מים, והיתה משימה פת בכדה ונותנת לאותו עני. אמרו אנשי סדום מאין הוא חי זה העני? בדקו בדברים והבינו שבתו של לוט היתה מפרנסת אותו, ומה עשו, הלכו והפשיטוהו וטשוהו דבש, והיו הדבורים והזבובים אוכלים את הדבש ונושכין אותה עד שהמיתוהו. ולכך אמר 'עשו כלה' "
22. רבינו חננאל בראשית יט ח
חלילה שהיה מפקיר בנותיו אלא כאומר לחבירו הלא ביתי פתוחה קח מה שתרצה או כמשליך עצמו על האדם כשרוצים לרצחו ואומר הרגוני כי ידע שלא יעשה "
23. רש"י בראשית יט כט
" ויזכור אלהים את אברהם מהו זכירתו של אברהם על לוט? נזכר, שְׁהִיָּה לוֹט יוֹדֵעַ שְׁשָׂרָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם וְשָׁמַע שָׁאָמַר אַבְרָהָם בְּמִצְרַיִם עַל שָׂרָה אִחֹתִי הִיא, וְלֹא גִלָּה הַדָּבָר, שְׁהִיָּה חָס עָלָיו, לְפִיכָף חָס הַקָּב"ה עָלָיו (בראשית רבה) "
24. לקח טוב "וירא" כ
"ויראמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא. על כורחה שלא בטובתה, שהרי בראשונה אמר לה אמרי נא אחותי את, והיא לא רצתה לומר, לכך כתוב ויאמר אברהם".

25. אברבנאל בראשית יב טז
"במאמר אברהם לשרה' והרגו אותי ואותך יחיו אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך', ומי האיש המעלה שיבחר בחיים עם קלון נמרץ כזה ויבקש תועלת והטבה בהיות אשתו מזנה עם אחרים. ויותר ראוי היה שיבחר במוות לבלתי עשות נבלה".
26. אברבנאל בראשית יט א
" ולי נרא' ע"ד הפשט שהמלאכים הזהירו ללוט המלט על נפשך אל תבט אחריך לפי שהיה לו צאן ובקר ועבודה רבה כי היה רכושו רב והודיעו שלא ימלט מכל אשר לו דבר לכן אמרו לו בדרך עצה ונחמה המלט על נפשך כי היא תהיה לך לשלל ואל תביט אחריך לנכסים ולרכוש כי כלו נאבד בלי תקוה ואל תעמוד בכל הככר בחשבך שמפה או מפה תציל דבר מכל אשר לך כי אין עוד תקוה בדבר הזה. "
27. פרקי דר' אליעזר כה
" עידיך, אשת לוט, נכמרו רחמיה על בנותיה הנשואות בסדום, והביטה לראות אם היו הולכות אחריה אם לאו. וראתה אחריה השכינה ונעשתה נציב מלח. "
28. בראשית רבה נא
" שהיו סבורות שנתכלה העולם כדור המבול"
29. רבינו בחיי בראשית יט לא
" ומפני זה לא תמצא שהזכיר בהן לשון זנות בכל הפרשה, לפי שכוונתם היתה לשם שמיים "
30. פסקתא רבתי (איש שלום) פסקא מב
" אלא אמרו: לא ברא הקב"ה את האדם אלא על פריה ורביה, והרי הוא חרב כדור המבול, מהיכן יש לו להתקיים? הוי לא מילט אותנו הקב"ה אלא לקיימו ממנו?! ולא היו יודעים שסדום בלבד חרבה, אבל היו יודעים שאמרו המלאכים 'כי משחתים אנחנו את המקום הזה' ... "
31. רד"ק בראשית יט לא
" כי ואיש אין בארץ לבוא עלינו, רוב המפרשים פירשו, כי חשבו כי כל הארץ כסדום ועמורה שלא נשאר איש ואשה בארץ וזהו רחוק שהרי יצאו הם מצוער שלא נהפכה וכן יש להם לחשוב כי שאר הארץ גם כן לא נהפכה, גם שמעו מאביהן כי סדום ועמורה מרעת יושביה נהפכה; וטוב הוא מה ששמעתי בשם יוסף קרא כי אמרה הבכירה לא נמצא באדם שירצה לקחת אותנו לנשים כי יאמרו מאנשי ההפכה הן ואין ראוי להתחבר עמהן. "
32. מדרש בראשית זוטא. מהד' מ' כהן, ירושלים תשכב עמ' קמז
" עתה יאמרו עלינו בני העולם: אלו מההפכה נמלטו, ויהיו שונאין אותנו, שיאמרו מאנשי סדום הרשעה הם, ונהייה בלא זרע כל ימינו"
33. בראשית רבה נ ט
" ר' הונא בר פפא ורבי סימון, רבי הונא אמר: מתחלת עיבורו של מואב, לא היה לשם זנות אלא לשם שמים, ... ר' סימון אמר: מתחלת עיבורו של מואב לא היה לשם שמים אלא לשם זנות, ... אמר רבי לוי: אם תחלתו של מואב לשם זנות, גם סופו היה לשם זנות. .. ואם מתחלת עיבורו לשם שמים, אף סופו לשם שמים... "
34. ר' יוסף אבן כספי, טירת כסף, משנה כסף, מהד' י' הלוי לאסט, פרעסבורג תרס"ה עמ' 95
" וישב במערה – שלא זזו מתוכה כלל, כאילו היו תפוסים שם, אן שהיה להם פחד מההורגים "
35. אברבנאל בראשית יט א
" מה ראו בנות לוט לעשות הנבלה ההיא לשכב את אביהן? ואיך אמרו אין איש בארץ לבוא עלינו, ואין ספק שימצאו שם אנשים להיזדקק אליהן, ומה ראו על ככה ומה הגיע אליהן שלא בקשו בעלים ראויים אליהם ותשכבנה את אביהם?! ... "

36. רבינו בחיי בראשית יט ל
" וישב בהר ושתי בנותיו עמו. מעשה בנות לוט ענין מחודש היה והן היו צנועות ומתביישות לתבוע את אביהן, שהרי בן נח מותר בבתו. "
37. פירוש רבינו ניסים בן ראובן גירונדי על התורה מה' ליאון אריה פלדמן ירושלים תשכ"ח עמ' רנז
" ואין ספק שבנותיו בקשו ממנו ללכת אל בית דודן הגדול (אברהם) כי כבר יצא טבעו. והוא (לוט) לבושתו אמר להן כי כל העולם נשחת. לא שהוא חשב זה כי אי אפשר, כי כמו שאברהם משקיף וראה הפיכת הארץ ההיא ממקומו, כן לוט היה יכול להביט רעננות הצמחים והאילנות אשר בארץ אברהם. מצורף כי המלאכים כבר אמרו לו: ' כי משחיתים אנחנו את המקום הזה' מצד שגדלה צעקתם לא היה עולם בכללו. אבל הוא פיתה בנותיו בזה, ואולי לזה הושיבן במערה, ופקד עליהן שלא יביטו בארץ פן ימותנה כמאמר המלאך. כי לו היו משוטטות בארץ, כבר היו יכולות להכיר כי לא נשחת העולם, והנה היו פותות אין לב והאמינו לדבריו לחולשת דעתן, ולזה אמרה הבכירה לצעירה: ' אבינו זקן ואיש אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל הארץ'..."
38. דעת זקנים בראשית יט לא
" ואיש אין בארץ לבא. פי' ר' אברהם אבן עזרא ז"ל איש אין בארץ ראוי לבא עלינו כי היו מחזיקות עצמן במיוחסות..."
39. ספורנו בראשית יט לא
" ואיש אין בארץ לבא עלינו אין איש בזה הגליל ראוי לבא עלינו כדרך כל הארץ שהמנהג הוא שלא תנשא האשה אלא להגון לה: "
40. מדרש רבה נ, ט
" אמר רבי נחמן בר חנין: כל מי שהוא להוט אחר בולמוס של עריות, סוף שמאכילין אותו מבשרו. אמר ר' יוסי בר' חנינא: כל הפס' הזה לשון ערוה הוא..."
41. מ' צוקר, פירושי ר' סעדיה גאון לבראשית NY תשמ"ד עמ' 389-388
" ויאמר 'ויעל לוט מצוער' כי לו היה נשאר בצוער, אפשר שהיו מגיעות אליו ידיעות מאנשים, ולא היה עולה על דעת בנותיו שהעולם כולו חרב... ואמר 'אין איש בארץ' להורות שעלה על דעתן שכמו שכל העולם היישובי חרב במים, ולא נשאר מבני האדם אלא נח וזרעו, כך עלה עכשיו העולם כולו באש, ולא נשאר אלא לוט ויוצאי חלציו, כי המבול היה קרוב לזמנו, ופחות מארבע מאות שנה חלפו ביניהם... וסברו שכמו שבניו של אדם (הראשון) הותרו באחיותיהם מפני שלט היו להם נשים אחרות, כך מותר להן לקלוט זרע מאביהן, מפני שאין גברים זולתו..."
42. רמב"ן בראשית יט לב
" וטעם ונחיה מאבינו זרע באולי כי אמרו נעשה אנחנו המעשה הראוי לנו כי ירחם האלהים ונוליד זכר ונקבה ויתקיים העולם מהם כי עולם חסד יבנה (תהלים פט ג) ולא לחנם הצילנו ה' והנה היו צנועות ולא רצו לאמר לאביהם שישא אותן כי בן נח מותר בבתו (סנהדרין נח) או שהיה הדבר מכוער מאד בעיני הדורות ההם ולא נעשה כן מעולם וכן רבותינו בהגדות מגנים את לוט מאד (נזיר כג) "
43. בראשית רבה נ ט
" רבי יודן דמן גלוי ורבי שמואל בר נחמן תרויהון אמרי משום רבי אליהו עיני: אין אנו יודעים אם לוט נתאוה לבנותיו, אם בנותיו נתאוו לו, מן מה דכתיב: (משלי יח) לתאוה יבקש נפרד, הוי, לוט נתאוה לבנותיו ובנותיו לא נתאוו לו. "
44. בראשית רבה נא ח
" ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל הצעירה וגו' " מנין היה להם יין במערה? אלא ממה שהיין מרובה להן, היו מביאין אותו במערות. "
45. מדרש שכל טוב (בובר) בראשית יט ל-לה
" כלומר כי הוא עצמו הסכים להשתכר... ולפי שהרגיש וידע בקומה, היה לו להיזהר עוד שלא ישתכר ביין כל זמן שמייחדת עימו, כדי שלא ירגילוהו לעבירה, שאע"פ שהן סבורין שאין איש בעולם בלעדיו, אבל הוא ודאי יודע כי אברהם וכל ביתו וארצו ניצול, וק"ו ממנו, אלא מתחילה היה להוט אחר בולמוס של עריות, לכך האכילו מבשרו, ולפיכך זכרי עמון ומואב נתרחקו מקהל ה' והבנות טהרו לבוא בקהל, כי אמותיהן נתכוונו לשם שמיים... ' נשקנו יין גם הלילה' גם יותר ממה

שהשקינהו אתמול 'ובואי שכבי עמו' כמו שעשתה היא למדה לאחותה לעשות....'ותשקינה גם בלילה ההוא את אביהן יין'
יותר בלילה הזה מלילה שעבר...בלא מידה"

46. ספר תורת משה לר משה אלשייך ישראל תשל' כה עמ א
" אך הבנות עשו בעורמה ולא אמרו לאביהן..."

47. בראשית כ א - ב
" ויסע משם אברהם ארצה הנגב, וישב בין-קדש ובין שור; ויגר, בגרר. ויאמר אברהם אל-שרה אשתו, אחתי הוא; וישלח,
אבימלך מלך גרר, ויקח, את-שרה. "

48. מדרש אגדה (בובר) בראשית כ א
" ויסע משם אברהם..ולמה? מפני שם רע של לוט, היו אומרים שתי בנות לוט נתעברו מאביהם"

49. שו"ת דברי מלכיאל חלק ג סימן צ"ז
" פנה מפני ריח רע, שהיו אומרים: לוט בן אחי אברהם בא על שתי בנותיו. הרי שהיה זה פגם לאברהם שנתעברו בנות לוט"

50. בראשית רבה נא
"מואב – 'מי אב' אב המון גויים

51. הוריות י עמ ב יא עמ א
" א"ר יוחנן ... דקרייה מואב - משמע מאבי הוא דלא הא צעורי צערינהו ואילו צעירה דקרייה בן עמי א"ל אל תצורם ואל
תתגר במ כלל אפילו צעורי לא "

52. רש"י הוריות יא א
" דקרייה מואב - משמע מאבי: בן עמי - בלשון נקיה הוא דלא רצתה להודיע דמאביה נתעברה:"

53. הוריות י עמ ב
"אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה שבשכר מ"ב
קרבות שהקריב בלק הרשע זכה ויצתה ממנו רות דאמר רבי יוסי ברבי חנינא רות בת בנו של עגלון בן בנו של בלק מלך
מואב"

54. דברים כ"ג ד
" ד לא-יבא עמוני ומואבי, בקהל יהנה: גם דור עשירי, לא-יבא לקהם בקהל יהנה עד-עולם. ה על-דבר אשר לא-קדמו אתכם,
בלקחם ובמים, בדרו, בצאתכם ממצרים

55. בראשית רבה נ ח
" ר' תנחומא משום רבי שמואל: ונחיה מאבינו זרע, ונחיה מאבינו בן אין כתיב: כאן, אלא ונחיה מאבינו זרע, אותו זרע שהוא
בא ממקום אחר. ואי זה? זה מלך המשיח. .."

